

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертаційної роботи здобувачки ступеня доктора філософії Каліцінської Олеси Борисівни на тему: «ФОРМУВАННЯ НАСІННЄВОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД СИСТЕМИ ЗАХИСТУ ТА ПІДЖИВЛЕННЯ РОСЛИН В ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ», поданої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 201 – Агрономія

ВИТЯГ З ПРОТОКОЛУ № 1

засідання відділу насінництва та агротехнологій Миронівського інституту пшениці імені В. М. Ремесла НААН України від 20 травня 2026 року

ПРИСУТНІ: Сіроштан А. А. – кандидат с.-г. наук, старший дослідник, завідувач відділу насінництва та агротехнологій; Кавунець В. П. – кандидат с.-г. наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник; Дергачов О. Л. – кандидат с.-г. наук, провідний науковий співробітник; Заїма О. А. – кандидат с.-г. наук, провідний науковий співробітник; Багатченко В. В. – кандидат с.-г. наук, науковий співробітник; Багатченко О.С., аспірантка; Каліцінська О.Б., аспірантка; Листуха М.М., аспірант.

СЛУХАЛИ: доповідь здобувачки Каліцінської Олеси Борисівни на тему: «Формування насіннєвої продуктивності пшениці м'якої озимої залежно від системи захисту та підживлення рослин в Лісостепу України» поданої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 201 – Агрономія, яка була затверджена на засіданні вченої ради Миронівського інституту пшениці імені В. М. Ремесла НААН України протокол № 12 від 15 листопада 2022 р. (зі змінами протокол №4 від 12 листопада 2024 р.).

Наукові дослідження за темою дисертації виконували в Миронівському інституті пшениці імені В.М. Ремесла НААН України згідно з науковою тематикою ПНД 13 «Створення сортів зернових, круп'яних, зернобобових культур з комплексною стійкістю до стресових факторів середовища, підвищеною якістю врожаю» (Зернові, круп'яні, зернобобові культури) за завданнями: 13.00.14.04.П «Удосконалення насінницької технології вирощування нових сортів пшениці озимої для умов Правобережного Лісостепу України» (номер державної реєстрації 0121U100436) та 13.00.14.07.П «Оптимізація технологічних прийомів виробництва насіння пшениці озимої та ярої в умовах Лісостепу України» (номер державної реєстрації 0124U000053).

Науковий керівник: Заїма Олексій Андрійович кандидат сільськогосподарських наук, провідний науковий співробітник Миронівського інституту пшениці імені В.М. Ремесла НААН України.

Здобувачка ступеню доктора філософії Каліцінська Олеся Борисівна у своїй доповіді висвітлила та науково обґрунтувала основні результати досліджень, детально сформулювала висновки і надала обґрунтовані рекомендації для виробництва.

Доповідачці було задано одинадцять питань на які вона чітко та змістовно відповіла.

В обговоренні дисертаційної роботи і доповіді здобувача взяли участь:

1. Сіроштан А. А. – кандидат с.-г. наук, с.д.;
2. Кавунець В. П. – кандидат с.-г. наук, с.н.с.;
3. Дергачов О. Л. – кандидат с.-г. наук;
4. Багатченко В. В. – кандидат с.-г. наук.

УХВАЛИЛИ: дисертаційну роботу Каліцінської Олеси Борисівни на тему: «Формування насінневої продуктивності пшениці м'якої озимої залежно від системи захисту та підживлення рослин в Лісостепу України», подану на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 201 = Агрономія, рекомендувати до захисту виходячи з таких положень, що представлені і відносяться на захист:

1. Обґрунтування вибору теми дослідження та її зв'язок з планами наукових робіт інституту

Пшениця озима – найвибагливіша до зовнішніх факторів культура серед зернових. Вітчизняні аграрії змушені працювати в умовах безпрецедентних викликів. Поєднання воєнних дій, економічної кризи та непередбачуваних погодних аномалій створює критичні перешкоди для стабільного функціонування сільськогосподарського сектору. У цей складний час у сільськогосподарських виробників, безумовно, буде виникати безліч труднощів. У цих умовах винятково важлива взаємодія науки і виробництва для пошуку найбільш оптимальних шляхів розв'язання проблем. Пшениця м'яка озима (*Triticum aestivum* L.) є найбільш поширеною зерновою культурою у світі. Урожайність пшениці формується залежно від особливостей сорту, ґрунтово-кліматичних умов і технології вирощування.

Технологія вирощування пшениці м'якої озимої в Лісостепу України може мати істотний вплив на формування врожайності та посівних якостей насіння. Для досягнення максимальної врожайності важливо використовувати оптимальні елементи технології вирощування. Окрім сортового складу, не менш важливими чинниками формування сталих врожаїв зерна пшениці озимої є застосування добрив, хімічна меліорація ґрунтів, засоби захисту рослин від бур'янів, хвороб і шкідників.

Велику небезпеку на початкових етапах органогенезу та для розвитку рослини в цілому становлять насінневі інфекції. Ступінь їх шкідливості зумовлюється біологічними особливостями конкретного патогена та взаємовідносин між насінневою і ґрунтовою мікрофлорою. Одним із надійних інструментів хімічного захисту рослин сільськогосподарських культур від шкідливих організмів є обробка насінневого матеріалу фунгіцидними та інсектицидними препаратами. Протруювання знезаражує насіння та захищає його від негативного впливу біотичних чинників. При проведенні передпосівної інкрустації насіння пшениці м'якої озимої зазвичай використовують багатокомпонентні бакові суміші, які поєднують у собі регулятори росту, мікроелементи, протруйники та інші компоненти. Передпосівна обробка насіння пшениці м'якої озимої протруйниками і мікродобривами сприяє підвищенню енергії проростання, лабораторної схожості, довжини колеоптилю і кількості зародкових корінців.

Суттєво збільшити насіннєву продуктивність пшениці м'якої озимої майже вдвічі можливо за рахунок хімічного захисту рослин від шкідників і хвороб, які є однією з основних перешкод в отриманні стабільно високих валових зборів культури.

Вирішальну роль у підвищенні врожайності та якості зерна пшениці м'якої озимої відіграє забезпечення рослин елементами мінерального живлення. Щоб отримати зерно пшениці високої якості, в умовах стрімких кліматичних змін, коли на майбутній урожай діють безліч абіотичних чинників, необхідно розробити чітку систему живлення, зокрема, розрахувати вміст азоту не тільки на запланований урожай, але і на показники якості, які визначають технологічні, борошномельні та хлібопекарські властивості, а також товарну цінність зерна. Диференційоване підживлення впродовж вегетації сільськогосподарської культури та контроль на основі листкової діагностики. Тому першочерговим завданням є встановлення оптимальної дози і співвідношення елементів мінерального живлення. Мікродобрива, впливають на швидкість і повноту поглинання рослинами елементів мінерального живлення та забезпечують збільшення врожаю зернових культур. Поряд з органічними і мінеральними добривами важливе місце в системі органічного землеробства займають бактеріальні препарати. Такий спосіб підвищення родючості ґрунтів і продуктивності сільськогосподарських культур дешевший, екологічно чистий і не забруднює навколишнє середовище.

Вплив різних елементів технології вирощування на врожайність і посівні якості насіння досліджували ряд науковців: Васильківський С. П., Гаврилук М. М., Кавунець В. П., Петриченко В. Ф., Сіроштан А. А., Лихочвор В. В., Волощук О. П., Кононюк В. А., Шевчук О. Я. та ін. Вони вивчили основні технологічні передумови формування високоякісного насіння пшениці. Віддаючи належне науковому та практичному значенню досліджень згаданих авторів, у насінницькій технології вирощування пшениці озимої низка аспектів наразі є недостатньо вивченими. У теперішній час на ринку існує величезна кількість добрив і засобів захисту рослин від хвороб та шкідників, більшість з них недостатньо вивчено. Це спонукало нас до проведення дослідження механізму їх дії на проростання насіння, формування сходів і густоти посівів, вегетативних та репродуктивних органів рослин нових сортів пшениці м'якої озимої.

Отже, успішний розвиток насінництва пшениці м'якої озимої неможливий без упровадження нових сортів і технологій їх вирощування, тому дослідження щодо підвищення продуктивності насіння за рахунок удосконалення елементів технології вирощування заслуговують особливої уваги. На основі проведеної роботи ми зможемо оптимізувати витрати і рекомендувати найбільш ефективні заходи та засоби для збільшення продуктивності пшениці м'якої озимої в Лісостепу України.

2. Формування наукового завдання нове розв'язання якого отримано в дисертації

Мета досліджень – встановлення особливостей формування урожайності, посівних якостей і врожайних властивостей насіння сортів пшениці м'якої озимої (МПП Аеліта, МПП Відзнака, МПП Валенсія, МПП Фортуна) залежно від використання протруйників, добрив, фунгіцидів та інсектицидів на різних етапах

органогенезу в умовах Лісостепу України, а також проведення розрахунку економічної ефективності цих технологічних заходів.

Для досягнення поставленої мети необхідно було вирішити наступні завдання:

– визначити урожайність і показники посівних якостей насіння (енергія проростання, лабораторна схожість, маса 1000 насінин, вихід кондиційного насіння) залежно від обробки насіннєвого матеріалу протруйниками і мікродобривом;

– установити рівень урожайності та посівні якості насіння у сортів пшениці м'якої озимої залежно від підживлення посівів азотними добривами на III етапі органогенезу;

– виявити вплив застосування фунгіцидів і мікродобрива на урожайність та посівні якості насіння сортів пшениці м'якої озимої;

– дослідити вплив застосування інсектицидів на урожайність та посівні якості насіння сортів пшениці м'якої озимої;

– встановити економічну ефективність від застосування протруйників, фунгіцидів, інсектицидів і добрив при виробництві насіння сортів пшениці м'якої озимої.

3. Наукові положення, розроблені особисто дисертантом, їх новизна та ступінь обґрунтованості та достовірності

Наукова новизна отриманих результатів полягає в теоретичному обґрунтуванні та практичному вирішенні актуального завдання сучасної аграрної науки – раціоналізації системи елементів технології вирощування пшениці м'якої озимої для підвищення її насіннєвої продуктивності. Досліджено реакцію нових сортів на антропогенні чинники, що дозволяє не лише підвищити врожайність, а й гарантувати високі показники посівних якостей отриманого насіннєвого матеріалу.

Уперше в умовах Лісостепу України:

– встановлена ефективність застосування протруйників «Грінфорт Стар», «Юнта Квадро 373,4 FS», «Круїзер 3350 FS» у підвищенні урожайності та посівних якостей насіння пшениці м'якої озимої сортів МПП Фортуна, МПП Валенсія, МПП Аеліта та МПП Відзнака;

– виявлено, що підживлення рослин пшениці м'якої озимої азотними добривами на III етапі органогенезу сприяє підвищенню рівня врожайності зерна та покращенню посівних якостей насіння;

– визначено ефективність застосування на VI (трубкування та вихід прапорцевого листа), VIII (колосіння) етапах органогенезу фунгіцидів «Вареон 520», «Абруста» та їх комплексу із мікродобривом «5 element» у підвищенні урожайності та якості насіння пшениці м'якої озимої сортів МПП Фортуна, МПП Валенсія, МПП Аеліта та МПП Відзнака;

– обґрунтовано доцільність додавання до протруйників і фунгіцидів мікродобрива, що підвищує урожайність та посівні якості насіння пшениці м'якої озимої;

– виявлено ефективність застосування інсектицидів «Грінфорт Іл 200» і «Канонір Дуо» на VIII (колосіння) і X (цвітіння) етапах органогенезу сортів пшениці м'якої озимої,

– з'ясовано економічну ефективність застосування досліджуваних елементів агротехнологій при вирощуванні насіння сортів пшениці м'якої озимої.

Удосконалено технологію вирощування пшениці м'якої озимої сортів МПП Фортуна, МПП Валенсія, МПП Аеліта та МПП Відзнака з урахуванням їх біологічних особливостей і окремих елементів агротехнології.

Набуло подальшого розвитку обґрунтування формування урожайності та якості зерна пшениці озимої сортів МПП Фортуна, МПП Валенсія, МПП Аеліта та МПП Відзнака залежно від варіантів обробки упродовж вегетаційного періоду, потенційних властивостей сортів і застосування в комплексі елементів технології вирощування.

4. Повнота викладення матеріалів дисертації в публікаціях та особистий внесок у них автора

Основні результати дослідження за темою дисертації висвітлено у 28 наукових працях, у тому числі три статті у фахових виданнях України, 22 тези наукових доповідей, одна стаття, що додатково відображає результати дисертації та дві методичні рекомендації.

Статті у наукових фахових виданнях України

1. Заїма О. А., **Каліцінська О. Б.** Продуктивність та посівні якості насіння пшениці м'якої озимої залежно від підживлення азотними добривами. *Зернові культури*. 2024. Том 8, № 2. С. 327–335 <https://doi.org/10.31867/2523-4544/0346> URL: <https://journal-grain-crops.com/arhiv/view/6989bf32845ee.pdf> (50 % авторства: планування і виконання експерименту, аналіз даних, написання статті).

2. Заїма О. А., **Каліцінська О. Б.** Урожайність та якість зерна пшениці м'якої озимої за обприскування посівів фунгіцидами і мікродобривом. *Передгірне та гірське землеробство і тваринництво*. 2025. Вип. 77, Ч. I. С. 67–76. [https://doi.org/10.32636/01308521.2025-\(77\)-1-6](https://doi.org/10.32636/01308521.2025-(77)-1-6) URL: <https://phzt-journal.isgkr.com.ua/77-1/6.pdf> (50 % авторства: планування і виконання експерименту, аналіз даних, написання статті).

3. Заїма О. А., **Каліцінська О. Б.** Вплив обробки насіння протруйниками і мікродобривом на посівні якості та біологічні показники пшениці м'якої озимої. *Карантин і захист рослин*. 2025. № 1 (280). С. 29–33. <https://doi.org/10.36495/2312-0614.2025.1.29-33> URL: <https://kr.ipp.gov.ua/index.php/journal/article/view/208> (50 % авторства: планування і виконання експерименту, аналіз даних, написання статті).

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

1. **Каліцінська О. Б.**, Сіроштан А. А., Заїма О. А. Вплив протруйників на посівні якості насіння пшениці озимої. *Досягнення та концептуальні напрями розвитку сільськогосподарської науки в сучасному світі*: матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті вченого-селекціонера в галузі баштанництва І.І. Колесника (с. Олександрівка, Дніпропетровська обл., 29 листопада 2022 р.). Дніпро, 2022. С. 35–36. (60 % авторства: планування і виконання експерименту, аналіз даних, написання тез).

2. Сіроштан А. А., Заїма О. А., **Каліцінська О. Б.** Посівні якості насіння пшениці озимої залежно від варіантів обробки. *Аграрна освіта та наука: досягнення і перспективи розвитку*: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Біла Церква, 30 березня 2023 р.). Біла Церква, 2023. С. 162–165. (50 % авторства: планування і виконання експерименту, аналіз даних, написання тез).

3. **Каліцінська О. Б.** Вплив протруйників і мікродобрива на біометричні показники насіння пшениці м'якої озимої. *Селекція, генетика та технології вирощування сільськогосподарських культур*: матеріали XI міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених і спеціалістів (с. Центральне, 21 квітня 2023 р.). Центральне, 2023. С. 52.

4. **Каліцінська О. Б.**, Заїма О. А. Вплив протруювання насіння на урожайність зерна пшениці м'якої озимої. *Зернова галузь – проблеми та перспективи технологічного забезпечення*: матеріали Міжнародної наукової конференції (м. Дніпро, 12–13 жовтня 2023 р.). Дніпро, 2023. С. 123. (60 % авторства: планування і виконання експерименту, аналіз даних, написання тез).

5. **Каліцінська О. Б.**, Заїма О. А. Урожайність та якість зерна пшениці м'якої озимої за різних варіантів обробки фунгіцидами. *Генетика і селекція в сучасному агрокомплексі*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Умань, 11–13 жовтня 2023 р.). Умань, 2023. С. 55–56. (60 % авторства: планування і виконання експерименту, аналіз даних, написання тез).

6. **Каліцінська О. Б.**, Заїма О. А. Врожайність пшениці м'якої озимої залежно від обробки посівів фунгіцидами. *Стан і перспективи розробки та впровадження ресурсоощадних, енергозберігаючих технологій вирощування сільськогосподарських культур*: матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Дніпро, 21–22 листопада 2023 р.). Дніпро, 2023. С. 71–72. (60 % авторства: планування і виконання експерименту, аналіз даних, написання тез).

7. Сіроштан А. А., Заїма О. А., **Каліцінська О. Б.** Посівні якості насіння пшениці м'якої озимої залежно від передпосівної обробки протруйниками та мікродобривом. *Аграрна наука і освіта: історичний екскурс, сучасна парадигма, стратегія розвитку*: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції, проведеної на Дослідній станції «Маяк» Інституту овочівництва і баштанництва НААН» (у рамках IX наукового форуму «Науковий тиждень у Крутах – 2024», с. Крути, Чернігівська обл., 15 березня 2024 р.) / ДС «Маяк» ІОБ НААН. Обухів: Друкарня ФОП Гуляєва В.М., 2024. С. 190–193. (50 % авторства: планування і виконання експерименту, аналіз даних, написання тез).

8. Заїма О. А., **Каліцінська О. Б.** Вплив протруйників і мікродобрива на посівні якості насіння пшениці м'якої озимої. *Сучасні технологічні аспекти виробництва зерна та переробки сільськогосподарської продукції*: матеріали Міжнародної наукової конференції з нагоди 100-річчя від дня народження доктора сільськогосподарських наук, професора Григорія Родіоновича Пікуша (м. Дніпро, 20–21 березня 2024 р.). Дніпро, 2024. С. 343–345. (50 % авторства: планування і виконання експерименту, аналіз даних, написання тез).

9. **Каліцінська О. Б.**, Заїма О. А. Вплив інсектицидів і мікродобрива на біометричні показники насіння пшениці м'якої озимої. *Талановита організатор, вчена-практик, педагог*: присвячено 85-річчю від дня народження докторки біологічних наук, професорки Любові Калинівни Тараненко: матеріали круглого

столу (м. Київ, 16 квітня 2024 р.) / наук. ред. В. А. Вергунов. Вінниця: ТВОРИ, 2024. С. 93–94. (50 % авторства: планування і виконання експерименту, аналіз даних, написання тез).

10. Заїма О. А., **Каліцінська О. Б.** Вплив підживлення рослин азотними добривами на урожайність пшениці м'якої озимої. *Селекція, генетика та технології вирощування сільськогосподарських культур*: матеріали XII Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених і спеціалістів (с. Центральне, 19 квітня 2024 р.). Центральне, 2024. С. 77–78. (50 % авторства: планування і виконання експерименту, аналіз даних, написання тез).

11. **Каліцінська О. Б.**, Заїма О. А. Вплив обробки рослин фунгіцидами на урожайність і якість зерна пшениці м'якої озимої. *Селекція, генетика та технології вирощування сільськогосподарських культур*: матеріали XII Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених і спеціалістів (с. Центральне, 19 квітня 2024 р.). Центральне, 2024. С. 82–83. (60 % авторства: планування і виконання експерименту, аналіз даних, написання тез).

12. **Каліцінська О. Б.**, Заїма О. А. Вплив обробки рослин інсектицидами у комплексі із мікродобривом на урожайність зерна сортів пшениці м'якої озимої. *Наукові основи реалізації принципів кліматично орієнтованого сільського господарства в агросфері України*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених з нагоди Дня науки в Україні. (м. Одеса, 17 травня 2024 р.). Одеса: Олді+, 2024. С. 153–154. (60 % авторства: планування і виконання експерименту, аналіз даних, написання тез).

13. **Kalitsinska O.**, Zaima O. Grain yield and quality of winter bread wheat depending on crop processing. *Genetics, Physiology and Plant Breeding: International Scientific Conference, 8-th Edition*. (Chisinau, October 7–8, 2024) Chişinău: CEP USM, 2024. P. 591–593. <https://doi.org/10.53040/gppb8.2024.106> (60 % авторства: планування і виконання експерименту, аналіз даних, написання тез).

14. Заїма О. А., **Каліцінська О. Б.** Врожайність та якість зерна пшениці м'якої озимої за обприскування посівів фунгіцидами і мікродобривом. *Сучасний стан та розвиток вітчизняного насінництва сільськогосподарських культур на шляху інтеграції у світову насінневу спільноту*: матеріали науково-практичної конференції (м. Одеса, Україна, 28 лютого 2025 р.) / СГІ-НЦНС. Одеса, 2025. С. 122–123. (50 % авторства: планування і виконання експерименту, аналіз даних, написання тез).

15. **Каліцінська О.**, Заїма О. Структурні показники та врожайність пшениці м'якої озимої залежно від застосування добрив. *Стан та перспективи розвитку агропромислового виробництва України*: матеріали XXI Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених і спеціалістів (Кіровоградська обл., Кропивницький р-н, с. Созонівка, 20 березня 2025 р.) / Інститут сільського господарства Степу НААН. *Вісник Степу*. Науковий збірник ІСГС НААН. Вінниця: НІЛАН-ЛТД, 2025. Вип. 22. С. 24–26. (50 % авторства: планування і виконання експерименту, аналіз даних, написання тез).

16. Заїма О. А., **Каліцінська О. Б.** Вплив підживлення рослин добривами на посівні якості та урожайність зерна сортів пшениці озимої *Аграрна освіта і наука: досягнення та перспективи розвитку*: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої видатним вченим Васильківському С. П. і Молоцькому М. Я. – засновникам наукової школи з селекції та насінництва

пшениці і картоплі (м. Біла Церква, 27 березня 2025 р.). Біла Церква: БНАУ, 2025. С. 43–46. (50 % авторства: планування і виконання експерименту, аналіз даних, написання тез).

17. **Каліцінська О.Б.**, Заїма О.А. Вплив обробки посівів інсектицидами на урожайність і якість пшениці м'якої озимої. *Вклад наукових інвестицій у розвиток агропромислового комплексу в умовах обмеженого ресурсного забезпечення: матеріали II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції молодих учених і спеціалістів* (м. Дніпро, 4 квітня 2025 р.) / ДУ Інститут зернових культур НААН. Дніпро, 2025. С. 190–192. (60 % авторства: планування і виконання експерименту, аналіз даних, написання тез).

18. Заїма О. А., **Каліцінська О. Б.** Вплив протруйників та мікродобрив на посівну якість та врожайність пшениці озимої. *Селекція, генетика, сортовипробування та агротехнології культурних рослин: виклики та перспективи: матеріали XIII Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених і спеціалістів* (с. Центральне, Київська обл., Україна, 25 квітня 2025 р.) / МПП ім. В. М. Ремесла, Укр. ін-т експертизи сортів рослин. с. Центральне, 2025. С. 50–51. URL: <http://confer.uiestr.sops.gov.ua/> (50 % авторства: планування і виконання експерименту, аналіз даних, написання тез).

19. **Каліцінська О. Б.** Вплив обробки насіння на посівні якості вирощеного урожаю. *Інтегрований захист рослин – запорука стабільності фітосанітарного стану агроценозів України: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції* (м. Київ, 15 квітня 2025 р.) / Інститут захисту рослин НААН України. Київ, 2025. С. 48–52.

20. Заїма О. А., **Каліцінська О. Б.** Вплив протруйників та мікродобрива на посівну якість та урожайність пшениці озимої. *Актуальні напрями та проблематика у технологіях вирощування продукції рослинництва: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції* (м. Полтава, 7 травня 2025 р.) / Полтавський аграрний державний університет. Полтава, 2025. С. 30–34. (50 % авторства: планування і виконання експерименту, аналіз даних, написання тез).

21. Заїма О. А., **Каліцінська О. Б.** Ефективність вирощування пшениці озимої при застосуванні інсектицидів. *Селекція, генетика, сортовипробування та агротехнології культурних рослин: виклики та перспективи: матеріали XIV Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених і спеціалістів* (с. Центральне, Київська обл., Україна, 24 квітня 2026 р.) / МПП ім. В. М. Ремесла, Укр. ін-т експертизи сортів рослин. 2026. С. 59–60. URL: <http://confer.uiestr.sops.gov.ua/> (50 % авторства: планування і виконання експерименту, аналіз даних, написання тез).

22. **Каліцінська О. Б.**, Заїма О. А. Економічна ефективність елементів технології вирощування насіння пшениці м'якої озимої в умовах Лісостепу. *Селекція, генетика, сортовипробування та агротехнології культурних рослин: виклики та перспективи: матеріали XIV Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених і спеціалістів* (с. Центральне, Київська обл., Україна, 24 квітня 2026 р.) / МПП ім. В. М. Ремесла, Укр. ін-т експертизи сортів рослин. 2026. С. 65. URL: <http://confer.uiestr.sops.gov.ua/> (50 % авторства: планування і виконання експерименту, аналіз даних, написання тез).

Науково-методичні рекомендації

1. Демидов О. А., Сіроштан А. А., Кавунець В. П., Дергачов О. Л., Заїма О. А., Центило Л. В., Листуха М. М., **Каліцінська О. Б.**, Правдзіва І. В., Малеончук О. В., Дяченко Л. В., Лось Р. М. Технологія вирощування насіння пшениці озимої (Методичні рекомендації). За ред. кандидатів с.-г. наук Сіроштана А. А., Кавунця В. П. Центральне, 2023. 37 с. (10 % авторства: планування і виконання експерименту, аналіз даних).

2. Демидов О. А., Сіроштан А. А., Кавунець В. П., Заїма О. А., Дергачов О. Л., Центило Л. В., **Каліцінська О. Б.**, Бордюг А. М., Листуха М. М., Багатченко О. В., Правдзіва І. В., Малеончук О. В., Землін І. М., Березанський Н. О. Процес виробництва насіння пшениці озимої в умовах Лісостепу України (Методичні рекомендації). За ред. с.-г. наук А.А. Сіроштана, В.П. Кавунця. Центральне, 2025. 36 с. (10 % авторства: планування і виконання експерименту, аналіз даних).

Наукові праці, які додатково відображають результати дисертації

Заїма О. А., **Каліцінська О. Б.** Продуктивність та посівні якості пшениці озимої залежно від підживлення азотними добривами. *Агроном*, 2025. № 2 (88). С. 50–53. <https://www.agronom.com.ua/produktyvnist-ta-posivni-yakosti-pshenytsi-zalezghno-vid-pidzhyvlennya-azotnymy-dobryvamy/> (50 % авторства: планування і виконання експерименту, аналіз даних, написання статті).

5. Оцінка мови та стилю дисертації.

Дисертація за структурою, мовою та стилем викладення відповідає вимогам МОН України.

6. Дотримання принципів академічної доброчесності

Під час вивчення матеріалів дисертації, аналізу наукових публікацій авторки не було виявлено ознак порушення академічної доброчесності, а саме академічного плагіату, фабрикації та фальсифікації результатів дослідження таким чином дисертаційна робота Каліцінської Олесі Борисівни визначається самостійною працею та не містить порушення академічної доброчесності.

7. Рекомендації дисертації до захисту

1. Враховуючи актуальність теми дослідження, обґрунтованість наукову новизну практичне значення одержаних результатів, ступінь їх впровадження у виробництво, достатню повноту викладення матеріалів дисертації в опублікованих працях, відповідність роботи вимогам постанови Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 «Про затвердження порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових закладах)», наказу Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», постанови Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 «Про затвердження порядку присудження ступеню доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», дисертаційна робота Каліцінської Олесі Борисівни є завершеною науковою працею, яка

рекомендується до прилюдного захисту в разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 201 –Агрономія.

2. Подати до Вченої ради Миронівського інституту пшениці імені В. М. Ремесла НААН України пропозицію про створення разової спеціалізованої вченої ради для розгляду та проведення разового захисту дисертації Каліцінської Олесі Борисівни на тему: «Формування насінневої продуктивності пшениці м'якої озимої залежно від системи захисту та підживлення рослин в Лісостепу України».

Голова разової спеціалізованої вченої ради: Кириленко Віра Вікторівна, доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник, заступниця директора з наукової роботи Миронівського інституту пшениці імені В. М. Ремесла НААН України.

Члени ради:

Рецензент: Гуменюк Олександр Володимирович, кандидат сільськогосподарських наук, старший дослідник, завідувач лабораторії селекції озимої пшениці Миронівського інституту пшениці імені В. М. Ремесла НААН України.

Рецензент: Кузьменко Євгеній Анатолійович, кандидат сільськогосподарських наук, завідувач лабораторії селекції ячменю Миронівського інституту пшениці імені В. М. Ремесла НААН України.

Офіційний опонент: Тищенко Володимир Миколайович, доктор сільськогосподарських наук, професор, професор кафедри селекції насінництва і генетики Полтавського державного аграрного університету МОН України.

Офіційний опонент: Куманська Юлія Олександрівна, кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри генетики, селекції і насінництва сільськогосподарських культур Білоцерківського національного аграрного університету МОН України.

Головуючий на засіданні, завідувач
відділу насінництва та агротехнологій
кандидат сільськогосподарських наук

 Сіроштан А. А.

Підпис Сіроштан А.А. засвідчую
Провідний фахівець з кадрової роботи
Миронівського інституту пшениці
В. М. Ремесла НААН України.

 Хорошко Н. М.

